

Затверджено
Вченою радою ДДМА 24.12.2020 р.
Протокол № 6.
Введено в дію наказом № 143
від 24.12.2020 р.

Положення про силабус навчальної дисципліни у Донбаській державній машинобудівній академії

Перехід до єдиної європейської системи зарахування навчальних досягнень здобувачів освіти визнаний більшістю країн світової спільноти, в тому числі і Україною, як механізм формування загальноєвропейського освітнього простору, що дозволить забезпечити міжнародне визнання національних освітніх програм, мобільність студентів і викладачів, підвищить якість освіти.

У зв'язку з цим змінюється не лише основна нормативна база системи освіти України, але й формуються нові вимоги до навчально-методичного забезпечення освітнього процесу.

За умов кредитно-трансфертної технології навчання кожен викладач Донбаської державної машинобудівної академії (далі Академія або ДДМА) створює комплекс принципово нової навчально-методичної документації, в тому числі силабус - навчальну програму дисципліни для студента.

При створенні нової дисципліни формування навчально-методичного забезпечення повинна починатися саме з силабусу, форма і порядок розробки якого визначається саме «Положенням про силабус навчальної дисципліни у ДДМА» (далі Положення).

Силабус навчальної дисципліни (далі Силабус) є стислим описом навчального курсу, частиною навчально-методичного комплексу, який містить основні характеристики дисципліни і має на меті допомогти здобувачу в організації його навчальної діяльності.

Силабус, як узагальнення змісту навчальної дисципліни, повинен бути коротким і зрозумілим для здобувача освіти, тому його побудова має максимально відповідати на запитання студента про навчальну дисципліну і, водночас, відображати необхідні складові та їх взаємозв'язок.

1. Загальні положення

1.1. Мета Положення.

Це Положення є нормативним документом ДДМА, що:

- визначає систему розроблення, затвердження, реалізації, моніторингу та перегляду силабусів незалежно від форми навчання (очна, заочна);
- розроблене відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про національну систему кваліфікацій», «Положення про організацію освітнього процесу у ДДМА» та інших нормативно-правових актів;
- враховує досвід закладів вищої освіти у використанні рамок кваліфікацій і застосуванні принципів ЕСТС у академічній практиці;

- призначене для педагогічних та науково-педагогічних працівників ДДМА, здобувачів усіх рівнів вищої освіти.

1.2. Визначення термінів та скорочень.

1) академічний календар (Academic Calendar) - календар проведення навчальних та контрольних заходів, виробничих практик протягом навчального року із зазначенням днів відпочинку (канікул і свят);

2) академічний період (Term) - період теоретичного навчання (семестр);

3) академічна мобільність - це можливість переміщення студентів або викладачів-дослідників для навчання чи проведення досліджень на певний академічний період: семестр, або навчальний рік до іншого закладу вищої світи (всередині країни або за кордоном) з обов'язковим перезарахуванням освоєних освітніх програм у вигляді кредитів у ДДМА або для продовження навчання в іншому ЗВО;

4) академічна свобода - сукупність повноважень суб'єктів освітнього процесу, що надаються їм для самостійного визначення змісту освіти з дисциплін (компонента за вибором), додаткових видів навчання та організації освітньої діяльності з метою створення умов для творчого розвитку здобувачів, викладачів й застосування інноваційних технологій та методів навчання;

5) академічний рейтинг здобувача (Rating) - кількісний показник рівня оволодіння здобувачами навчальних програм дисципліни, що складається за результатами проміжної атестації;

6) академічний ступінь (Degree) - ступінь, що присуджується ЗВО студентам, яке освоїли відповідні освітні навчальні програми, за результатами підсумкової атестації;

7) академічна година - час контактної роботи студента з викладачем за розкладом на всіх видах навчальних занять (аудиторна робота) або за окремо затвердженим графіком;

8) підсумкова атестація здобувача (Qualification Examination) - процедура, яка проводиться з метою визначення ступеня освоєння обсягу навчальних дисциплін, передбачених стандартом вищої освіти;

9) проміжна атестація здобувача - процедура, яка проводиться в період екзаменаційної сесії з метою оцінки якості освоєння здобувачем змісту частини або всього обсягу навчальної дисципліни після завершення її вивчення;

10) самостійна робота (далі - СР) - робота за певним переліком тем, відведених на самостійне вивчення, забезпечених навчально-методичною літературою та рекомендаціями, контрольована у вигляді тестів, контрольних робіт, рефератів, творів і звітів; в залежності від категорії здобувачів вона поділяється на самостійну роботу студента (далі - СРС), самостійну роботу магістранта (далі - СРМ) і самостійну роботу докторанта (далі - СРД); весь обсяг СР підтверджується завданнями, які вимагають щоденної самостійної роботи;

11) стейкхолдери - (Stakeholders) - особи або групи осіб, що зацікавлені або мають якісь вимоги до діяльності організації (установи, компанії), і тому можуть сприяти або протидіяти рішенням, що приймає керівництво;

12) навчальні досягнення здобувача освіти - знання, вміння, навички і компетенції, придбані в процесі навчання та відображають досягнутий рівень розвитку особистості;

13) контроль навчальних досягнень здобувача освіти - перевірка рівня знань різними формами контролю (поточний, рубіжний і підсумковий) і атестації, визначені самостійно закладом вищої освіти;

14) поточний контроль успішності здобувача освіти - систематична перевірка знань відповідно до навчальної програми, що проводиться викладачем на аудиторних і позааудиторних заняттях протягом академічного періоду;

15) Європейська система трансферу і накопичення кредитів (ЕКТС) - спосіб зарахування залікових одиниць (кредитів) компонентам освітніх програм (дисциплін, курсів, модулів), за допомогою яких здійснюється порівняння і перезарахування освоєних здобувачами навчальних дисциплін (з кредитами і оцінками) при зміні освітньої траєкторії, закладу вищої освіти і країни навчання;

16) кваліфікаційний рівень - структурна одиниця Національної системи кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня.

17) компетенція - динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

- інтегральні компетенції - узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

- загальні компетенції - універсальні компетенції, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку;

- спеціальні (фахові, предметні) компетенції - компетенції, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю;

18) комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни - навчально-методичний документ, складовими частинами якого є навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи, питання (завдання) для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів, комплексні контрольні роботи, завдання післяатестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни;

19) кредит (Credit, Credit-hour) - уніфікована одиниця виміру обсягу навчальної роботи здобувача / викладача;

20) кредитна технологія навчання - навчання на основі вибору і самостійного планування студентом послідовності вивчення дисциплін із використанням кредиту як уніфікованої одиниці виміру обсягу навчальної роботи здобувача і викладача;

21) підсумковий контроль - контроль навчальних досягнень здобувачів освіти з метою оцінки якості освоєння ними програми навчальної дисципліни, що проводиться в період проміжної атестації в формі іспиту, якщо дисципліна вивчається протягом декількох академічних періодів, то підсумковий контроль

може проводитися за частиною дисципліни, вивченої в даному академічному періоді;

22) рубіжний контроль - контроль навчальних досягнень здобувачів освіти по завершенні розділу (модуля) однієї навчальної дисципліни;

23) запис на навчальну дисципліну (Enrollment) - процедура попереднього запису студента на вивчення вибіркового навчального дисциплін;

24) бально-рейтингова система оцінки навчальних досягнень - система оцінки рівня навчальних досягнень в балах, відповідних до визначеної міжнародною практикою з цифровим еквівалентом, що дозволяє встановити рейтинг здобувача освіти;

25) середній бал успішності (Grade Point Average – GPA) - середньозважена оцінка рівня навчальних досягнень здобувача освіти за один навчальний рік за обраною освітньою програмою (відношення суми добутків кредитів на цифровий еквівалент балів оцінки проміжної атестації з дисциплін до загальної кількості кредитів за поточний період навчання);

26) навчальний план - документ, що розробляється структурними підрозділами ДДМА самостійно на основі затвердженого Стандарту вищої освіти та навчального плану;

27) опис дисципліни (Course Description) - короткий опис дисципліни (складається з 5-8 речень), що включає в себе цілі, завдання і зміст дисципліни;

28) пререквізити (Prerequisite) - дисципліни, що містять знання, вміння і навички, необхідні для освоєння дисципліни, що вивчається;

29) постреквізити (Postrequisite) - дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, вміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення дисципліни;

30) програма дисципліни (Syllabus) - навчальна програма, що включає в себе опис дисципліни, цілі і завдання дисципліни, короткий зміст, теми і тривалість їх вивчення, завдання самостійної роботи, час консультацій, розклад перевірок знань здобувачів освіти, вимоги викладача, критерії оцінки знань і список літератури;

31) Ступені вищої освіти:

- молодший бакалавр - це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 90-120 кредитів ЕКТС. Особа має право здобувати ступінь молодшого бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти;

- бакалавр - це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЕКТС. Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти;

- магістр - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою.

Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90 кредитів ЕКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЕКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків. Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра;

- доктор філософії - це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладом вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді. Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі. Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії у ДДМА становить 40 кредитів ЕКТС;

- доктор наук - це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

2. Зміст структурних частин силабус

Формування компетентностей та програмних результатів.

Майбутній фахівець має бути готовим увійти у виробничу сферу взаємозв'язків, впевнено почувати себе в професійному середовищі, а для цього необхідні сформовані професійні якості особистості і навички соціального і суто професійного спілкування. Компетентнісний підхід орієнтується на кінцевий результат освітнього процесу, спрямовується на формування у майбутнього фахівця готовності ефективно використовувати потенційні можливості та зовнішні ресурси для досягнення поставленої мети.

При формуванні силабусу навчальної дисципліни використовуються діючі Стандарти вищої освіти та сформовані на їх основі освітньо-професійні (освітньо-наукові) програми.

Програмні результати навчання - сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих студентом у процесі вивчення дисципліни, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Академічна доброчесність.

При формуванні Силабусу здобувач повинен знати, що її викладання ґрунтується на засадах академічної доброчесності, - сукупності етичних

принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових досягнень.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із академії; позбавлення академічної стипендії.

Організаційні основи навчання здобувача. Взаємодія стейкхолдерів.

Організація освітнього процесу для студента ДДМА включає:

- 1) нормативно-правову базу організації навчального процесу;
- 2) графік навчального процесу;
- 3) навчальний план освітньої програми;
- 4) теоретичну складову навчання;
- 5) практичну складову навчання.

Навчальний час студента складається з певної кількості академічних годин (одна академічна година – 45 хв.), навчальних днів, тижнів, семестрів, курсів. Тривалість семестру визначається навчальним планом, проте сумарна тривалість канікул становить не менше 8 тижнів. Для здобувачів старших курсів, які поєднують навчання з працевлаштуванням за фахом, з науково-дослідною роботою, участю в спортивних змаганнях, може встановлюватись вільне відвідування аудиторних занять. В усіх інших випадках - відвідування занять є обов'язковим. Ці та інші умови навчання є результатом взаємодії стейкхолдерів (зацікавлених сторін) та ґрунтуються на нормативно-правовій базі організації освітнього процесу ДДМА.

Нормативно-регламентна база навчання здобувача освіти.

1) законодавчі нормативно-правові акти, в тому числі державні Стандарти освіти;

2) положення ДДМА;

3) науково-методичне забезпечення:

- навчальні плани;
- робочі навчальні програми дисциплін;
- програми практик;
- підручники, навчальні посібники;
- завдання до семінарських, лабораторних і практичних занять;
- завдання для виконання комплексних контрольних робіт;
- завдання для самостійної роботи;
- методичні матеріали щодо написання курсових і випускних кваліфікаційних робіт.

Теоретична складова.

Теоретична складова підготовки здобувача здійснюється у формах навчальних занять, виконання індивідуальних завдань, самостійної роботи,

практичної підготовки, контрольних заходів.

Основними видами навчальних занять є: лекції, лабораторні, практичні, семінарські заняття і консультації.

Підсумкові оцінки, отримані за виконання всіх видів навчальних занять, можуть враховуватись при виставленні семестрової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Студентоцентроване навчання - нова освітня парадигма, яка формулює навчання, орієнтоване на вихід (output – oriented study programme) та на результати (result-based education), основою якого є компетентнісний підхід (competence-based approach) як підхід до визначення результатів навчання, що базується на їх описі в термінах компетентностей.

Професійно-практична складова.

Професійно-практична складова підготовки здобувача є складовою дуальної форми здобуття освіти та передбачає здобуття освіти, шляхом поєднання навчання в академії з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації. В процесі проходження виробничої практики здобувачі безпосередньо засвоюють визначену систему норм, правил, соціальних ролей та цінностей, які в подальшому допоможуть їм реалізуватись в якості компетентних спеціалістів у своїй сфері діяльності.

Організаційно-методичне забезпечення професійно-практичної підготовки студентів передбачає: проведення цілеспрямованої, системної роботи з молоддю протягом всього терміну навчання; оптимізацію форм організації навчальної та виробничої практики на засадах діяльнісного підходу; орієнтування змісту навчального матеріалу від циклів дисциплін на майбутню професійну діяльність фахівця, на розвиток професійно-професійної мотивації; забезпечення взаємозв'язку теоретичної і практичної підготовки студентів; системне формування мотиваційних установок щодо самостійної роботи в оволодінні студентами майбутнім фахом.

Основні фактори, які впливають на формування професійно-професійної компетентності здобувачів: професійно-пізнавальний інтерес та професійна спрямованість здобувача, його ціннісні орієнтири; матеріально-технічна база академії; технологія підготовки молодих спеціалістів; професійна компетентність викладачів; пізнавальні та спеціальні здібності здобувача; зміст практичної підготовки; форми і методи практичного навчання тощо.

Формування конкурентних професійних переваг.

У силабусі варто зазначити які саме отримані в процесі вивчення дисципліни компетенції сприятимуть формуванню конкурентних професійних переваг на ринку праці. Зв'язок дисципліни з подальшим працевлаштуванням має бути чітким і зрозумілим для здобувача.

Науково-технічна творчість здобувача.

Науково-технічна творчість здобувачів - один із методів формування компетенцій сучасного фахівця. Вона орієнтована на реалізацію важливих завдань у сфері підготовки фахівців:

- формування науково-професійного світогляду, оволодіння методологією та методами наукового дослідження;
- глибоке розуміння обраної спеціальності;

- розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей у вирішенні практичних завдань;
- розширення теоретичного кругозору й наукової ерудиції майбутнього фахівця;
- підвищення рівня фахових знань;
- формування практичних навичок;
- створення умов для самореалізації особистості;
- накопичення інтелектуального потенціалу.

Науково-технічна творчість обов'язково має носити системний характер, який передбачає визначення цілей і завдань наукової роботи, створення концепції (основних напрямів, стратегії їх реалізації, програми та методики) підготовки майбутніх фахівців до науково-дослідної діяльності; визначення структурних компонентів цієї системи; виявлення рівнів та критеріїв оцінки результативності наукової роботи; добір форм, методів, засобів реалізації визначеної програми.

Принципи оцінювання результатів вивчення курсу.

Принцип дієвості полягає у тому, що перевірка і оцінка знань мають стимулювати здобувачів і викладачів до зусиль щодо досягнення у навчальній роботі нових успіхів.

Принцип систематичності виражається у тому, що перевірка і оцінка знань здійснюється планово, контроль має бути неперервним протягом усього процесу навчання, перевірка і оцінка знань провадяться у певній послідовності, з поступовим ускладненням завдань, змісту і методики.

Принцип індивідуальності перевірки і оцінки знань означає, що викладач прагне глибокої і справедливої оцінки успіхів кожного, а не групи в цілому.

Принцип диференціювання полягає у визначенні кількісних і якісних різниць у знаннях, вміннях і навиках студентів та їх оцінці.

Принцип об'єктивності означає, що кожна окрема оцінка має бути об'єктивною, тобто відповідати істинній якості і кількості засвоєних знань, вмінь і навиків. В іншому разі оцінка втрачає не тільки своє педагогічне значення, але і завдає шкоди навчально-виховній роботі.

Принцип єдності вимог полягає у тому, що один і той самий рівень знань, вмінь і навиків має оцінюватись всіма викладачами однаково.

3. Формування силабусу навчальної дисципліни

Програма (силабус) навчальної дисципліни включає:

3.1. Загальну інформацію про викладача (лектора, асистента).

3.2. Назву навчальної дисципліни і кількість кредитів, що відводяться на її вивчення.

Назву навчальної дисципліни слід вносити в силабус у точній відповідності з навчальним планом освітньої програми.

Кількість кредитів вказується відповідно навчального плану і освітньої програми.

3.3. Час і місце проведення навчальної дисципліни.

Час і місце (номер лекційної аудиторії, лабораторії, тощо) проведення навчальної дисципліни визначається відповідно до затвердженого розкладу

занять. У розклад в обов'язковому порядку вносяться аудиторні заняття (лекції, лабораторні та практичні заняття, консультації та ін.). Самостійна робота є позааудиторною, але може вноситися в силабус.

3.4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни.

3.5. Характеристику навчальної дисципліни.

Характеристика навчальної дисципліни, яка може бути самостійною або бути частиною великої за обсягом дисципліни, включає: призначення дисципліни, описане в термінах компетенцій, цілі та завдання вивчення дисципліни, короткий зміст і план реалізації дисципліни.

3.5.1 Призначення навчальної дисципліни.

Призначення навчальної дисципліни - визначення її місця в структурі професійної підготовки майбутніх фахівців. У силабусі необхідно відповісти на запитання: чому потрібно вивчити цю дисципліну в ході отримання освіти за відповідною освітньою програмою? Які компетенції, програмні результати будуть набуті здобувачем по завершенні засвоєння змісту даної дисципліни?

Призначення навчальної дисципліни рекомендується визначати конкретно і коротко.

3.5.2 Мета вивчення дисципліни.

Мета навчання - це: 1) заздалегідь усвідомлений і планований результат навчальної діяльності здобувачів; 2) результат взаємодії викладача та здобувача, що формується в свідомості викладача у вигляді узагальнених уявних уявлень, відповідно до яких відбираються і співвідносяться завдання і всі інші компоненти навчального процесу.

Таким чином, мета вивчення дисципліни є системоутворюючим елементом, який відіграє вирішальну роль в організації і здійсненні всього процесу навчання.

Мету навчання рекомендується формулювати так, щоб була можливість виміряти ступінь її досягнення, що зручно робити в інфінітивній формі (навчити... виробити... сформувати ... і т.п.).

3.5.3 Завдання вивчення дисципліни.

Завдання - це конкретне вираження мети, відповідь на запитання: з чим знайомить, чому навчить, які компетенції формує дисципліна.

Формулювати мету і завдання треба діагностично. Діагностично поставлену мету і завдання повинні описувати не абстрактні дії (дати ... , вирішувати ... і т.п.), а конкретні результати того, хто навчається (знати розуміти ... , застосовувати ... і т.п.).

3.5.4 Зміст навчальної дисципліни.

Зміст навчальної дисципліни - це система знань, умінь і навичок, засвоєння яких дозволяє студенту набути тих чи інших компетенцій для успішної професійної діяльності.

У силабусі зміст обов'язкової навчальної дисципліни неодмінно має відповідати логіці освітнього процесу та системі професійно-практичної підготовки.

Визначати зміст навчальної дисципліни рекомендується в лаконічній формі, відображаючи найбільш привабливі і важливі з точки зору професійно-практичної підготовки теми. Слід особливо підкреслити, що за умов кредитної системи навчання зміст у силабусі навчальної дисципліни є орієнтовною основою для

вибору викладача, а для вибіркових дисциплін - самої дисципліни і викладача.

Засвоєння змісту навчальної дисципліни - це набуття студентами компетенцій, які мають бути сформовані в ході безпосередньої (аудиторні заняття) або опосередкованої взаємодії з викладачем (СРС, робота з літературою, програмний і мультимедійний супровід тощо).

У освітньому процесі результатом навчання є компетенції, знання, вміння, навички в рамках тієї чи іншої професії, розвиток творчої діяльності та відносин.

Компетенції - це практичне застосування знань, умінь і навичок, набутих в процесі навчання.

Уміння - це «знання в дії», тобто володіння способами застосування знань на практиці.

Навички - це вміння, доведені до автоматизму внаслідок багаторазового повторення. Навик складається з простих прийомів діяльності, але при виробленні навичок обов'язково потрібен контроль і регулювання з боку викладача.

3.6. План вивчення дисципліни.

У плані вивчення дисципліни рекомендується формулювати теми з орієнтацією на зміст робочої програми навчальної дисципліни. Слід підкреслити, що здобувачі в ході вивчення дисципліни очікують отримання саме того змісту, який було заявлено в силабусі та на основі якого врешті зроблено вибір дисципліни.

У зв'язку з цим у плані вивчення дисципліни рекомендується формулювати теми максимально наближено до тих, що планується реалізувати.

Формулювання тем у силабусі повинно не лише викликати інтерес здобувачів під час вибору дисципліни, але й мотивувати їх майбутню навчально-пізнавальну діяльність.

За умов кредитної технології навчання заняття повинні проводитись переважно в активній і творчій формах. Пріоритетними формами організації навчання є проблемні і оглядові лекції, активні семінари, лабораторні заняття, дискусії, ділові ігри, кейс-завдання, тренінги, заняття із застосуванням комп'ютерної та телекомунікаційної техніки тощо.

Методи навчання, застосовувані на заняттях, повинні істотно відрізнятися від «традиційних» методів. Це мають бути методи, спрямовані на формування активного сприйняття індивідуальної інформації.

3.7. Самостійна робота здобувача.

Оскільки одне із завдань кредитної технології навчання полягає в розвитку здатності здобувачів до самоосвіти, то СРС стає основною формою організації навчання, що виражається і в співвідношенні аудиторної та самостійної роботи.

Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час. Робочим планом навчальної дисципліни має бути відведено від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу для самостійної роботи. Самостійна робота забезпечується наявністю відповідних підручників, навчальних та методичних посібників, текстів лекцій викладача на сайті ДДМА та власними конспектами лекцій; можливістю скористатися відповідною науковою і періодичною літературою.

Зміст самостійної роботи визначається програмою дисципліни, методичними матеріалами і завданнями викладача.

Залежно від категорії студентів самостійна робота поділяється на самостійну роботу під керівництвом викладача (СРС), самостійну роботу магістранта під керівництвом викладача (СРМ), самостійну роботу докторанта під керівництвом викладача (СРД).

При виконанні СР, необхідно надати можливість консультації у викладача (графік СР повинен бути відомий здобувачеві). Очевидно, що при виконанні завдання СР не кожен здобувач буде відчувати потребу в консультативній допомозі викладача, але сама можливість консультації повинна бути передбачена.

Для ефективною СР необхідно виконання наступних умов: цілі завдань для СР повинні бути зрозумілі студентам; завдання для СР мають бути доступні, містити алгоритми їх виконання та методичні рекомендації; форма контролю, критерії оцінки і терміни здачі СР повинні бути чітко визначені і заздалегідь відомі студентам.

3.8. Список літератури.

У списку літератури рекомендується виокремлювати літературу для обов'язкового і додаткового вивчення.

3.8.1 Обов'язкова література.

У список літератури для обов'язкового вивчення доцільно включати 3...5 основних підручників або навчальних посібників, які, на думку викладача, максимально повно відображають зміст навчальної дисципліни.

Багато, щоб джерела для обов'язкового вивчення відповідали наступним вимогам: зміст відповідає робочій програмі навчальної дисципліни, сучасним вимогам науки; роки видання не виходять за гранично допустимі терміни старіння й ін.

3.8.2. Додаткова література.

У список додаткової літератури рекомендується включати 3...5 найменувань найбільш значущих джерел, що доповнюють зміст обов'язкової літератури.

3.9. Контроль і оцінка результатів навчання.

За умов кредитної технології навчання контроль успішності здобувачів з кожної навчальної дисципліни поділяється на поточний контроль, проміжну і підсумкову атестацію.

Поточний контроль успішності - це систематична перевірка знань здобувачів, що проводиться викладачем на аудиторних заняттях відповідно до розкладу згідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Мета поточного контролю - систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань тощо.

Можливості поточного контролю: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до здобувачів, індивідуалізація навчання і т.д.

У робочій програмі дисципліни та в силабусі конкретно визначаються методи поточного контролю:

- усний контроль (опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему та ін.);

- письмовий контроль (контрольна робота в письмовій формі, реферат,

виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді й ін.);

- комбінований контроль;
- презентація СР;
- практичний контроль;
- спостереження як метод контролю;
- тестовий контроль;
- лабораторний контроль та ін.

Підсумковий контроль успішності - контроль навчальних досягнень здобувачів з метою оцінки якості освоєння програми навчальної дисципліни; проводиться в період атестації у формі іспиту. Якщо дисципліна вивчається протягом декількох семестрів, то підсумковий контроль може проводитися за частиною дисципліни, вивченої в цьому семестрі.

Мета підсумкового контролю - виявити засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння.

Підсумковий контроль здійснюється у формі складання іспитів або заліків відповідно до освітньої програми, робочого плану, таблиця-календаря і затверджених навчальних програм з дисциплін.

Контроль пов'язаний з оцінкою знань, умінь і навичок.

Оцінка знань - це процес порівняння отриманих здобувачами компетенцій з еталонними показниками, описаними в навчальній програмі.

Мета оцінки - стимулювати і спрямовувати навчально-пізнавальну діяльність здобувачів. Основні вимоги до оцінки: об'єктивність, гласність і ясність, дієвість, всебічність, значимість і авторитетність.

Оцінка навчальних досягнень здобувачів за всіма видами контролю - поточний контроль успішності і проміжна атестація - здійснюється за національною системою та ЕКТС (табл. 1)

Таблиця 1 - Система оцінювання навчальних досягнень студентів у ДДМА

Рейтингова оцінка (у балах)	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Визначення
90–100	A	відмінно	відмінно – відмінне виконання з невеликою кількістю неточностей
81–89	B	добре	дуже добре – вище середнього рівня з кількома несуттєвими помилками
75–80	C		добре – у цілому правильно виконана робота з незначною кількістю помилок
65-74	D	задовільно	задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків
55–64	E		достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії
30–54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як отримати позитивну оцінку
0–29	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

Рівень навчальних досягнень студентів визначається підсумковою оцінкою, що формується з оцінки рейтингу-допуску і оцінки проміжної атестації.

Викладач проводить всі види контролю і виводить відповідну оцінку поточної успішності здобувачів (середнє арифметичне). При цьому навчальні досягнення студентів оцінюються за 100-бальною шкалою за кожне виконане завдання.

При отриманні студентом за підсумковим контролем (іспитом) оцінки «незадовільно», підсумкова оцінка з дисципліни не вираховується.

Перездача позитивної оцінки з підсумкового контролю з метою її підвищення в в період не дозволяється.

При заповненні в силабусі пункту «Контроль і оцінка результатів «навчання» рекомендується ясно і чітко визначити: Як планується здійснювати контроль? Які форми контролю будуть переважно використовуватися? Як буде здійснюватися оцінка знань студентів?

3.10. Політика навчальної дисципліни.

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які викладач пред'являє до здобувача при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності.

Вимоги можуть стосуватися відвідування занять (неприпустимість пропусків, запізнень і т.п.); правил поведінки на заняттях (активну участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів та ін.); заохочень та стягнень (за що можуть нараховуватися або відніматися бали і т.п.).

Політику навчальної дисципліни рекомендується вибудовувати з урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту та відповідних положень ДДМА, та інших нормативних документів.

3.11. Загальні вимоги до оформлення силабусу:

Обсяг силабусу становить 3..5 сторінок тексту формату А4.

Текст силабусу має бути набраний шрифтом Times New Roman. Ліве поле 2,5 см, верхнє та праве поля мають складати по 1 см, нижнє – 2 см. Номер сторінки вказується внизу (по центру). Абзацний відступ має бути однаковим і дорівнювати 1,25 см; міжрядковий інтервал – одинарний.

4. Порядок затвердження, періодичного перегляду (удосконалення) силабусу навчальної дисципліни

4.1. Проект силабусу навчальної дисципліни проходить обговорення серед стейкхолдерів освітнього процесу, розглядається на засіданні кафедр, Вчених рад факультетів та затверджується деканами факультетів.

4.2. Силабус навчальної дисципліни має щорічно оновлюватися в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних результатів навчання.

Підставою для оновлення силабусу можуть виступати:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та / або викладачів дисципліни;
- ініціатива здобувачів освіти шляхом звернення до гаранта освітньої програми;

- результати оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і / або інших ресурсних умов реалізації силабусу;
- результати обов'язкового опитування здобувачів про враження від вивчення початкової дисципліни.

4.3. Розроблені та роздруковані у двох примірниках формату А4 рукописи силабусу затверджуються деканом факультету та скріплюються печаткою деканату.

4.2. Один роздрукований завізований примірник силабусу зберігається на кафедрі, яка його розробила, другий - у викладача-розробника.

4.3 Електронну версію силабусу викладач передає до Медіа-групи Академії для розміщення на сторінці кафедри сайту ДДМА.

Електронна версія має складатися лише із одного файлу у форматі PDF, остання сторінка має бути відсканованою з підписами та печаткою, та мати назву у форматі «Силабус_Назва дисципліни.pdf».

5. Прикінцеві положення

5.1. Положення затверджується вченою радою академії й вводиться в дію наказом ректора академії.

5.2. Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи академії в межах своїх повноважень, установлених у посадових інструкціях.

5.3. Зміни та доповнення до Положення розглядаються й затверджуються вченою радою академії й вводяться в дію наказом ректора академії.

Донбаська державна машинобудівна академія

Силабус навчальної дисципліни

« _____ »

на 202__ / 202__ навчальний рік

Галузь знань	
Спеціальність	
ОПП (ОНП)	
Рівень вищої освіти	
Форма навчання	денна та/або заочна
Семестр, в якому викладається дисципліна	
Статус дисципліни	обов'язкова / вибіркова
Обсяг дисципліни	__ годин (__ кредитів ЕКТС)
Мова викладання	
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс
Факультет	
Кафедра	
Розробник	
Викладач, який забезпечує проведення лекційних занять	
Викладач, який забезпечує проведення практичних/ лабораторних занять	
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання, проектор (або інше)
Лінк на дисципліну	Посилання на розроблений електронний курс (сторінка кафедри, Moodle й ін.)

Кількість годин	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Вид підсумкового контролю
					Іспит/Залік

Що буде вивчатися (предмет навчання)	Співзвучно з предметом навчання в робочій програмі навчальної дисципліни
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	Співзвучно з метою у робочій програмі навчальної дисципліни
Чому можна навчитися (результати навчання)	Співзвучно з результатами навчання у робочій програмі навчальної дисципліни
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	Співзвучно з компетентностями в робочій програмі навчальної дисципліни
Навчальна логістика	Зміст дисципліни: Види занять: Методи навчання:
Пререквізити	Вказуються навчальні дисципліни, на основі яких базується вивчення курсу
Постреквізити	Вказуються навчальні дисципліни, де будуть використовуватись знання отримані під час вивчення курсу
Політика курсу	Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими оригінальними.

Оцінювання досягнень	<p>При визначенні загальної оцінки враховуються результати поточного контролю з практичних та лабораторних занять, які відбулися в період, а також результати захисту індивідуальних завдань та самостійної роботи.</p> <p>Іспит/Залік за системою ЕКТС отримують здобувачі, які виконали всі види робіт і набрали не менше 55 зі 100 балів за результатами навчання.</p> <p>55-100 балів - виставляється, якщо здобувач виявив певні знання основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, у цілому впорався з поставленим завданням, припустився незначних помилок в арифметичних розрахунках, демонстрував здатність упоратися з виконанням завдань, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення.</p> <p>0-55 балів – «Не зараховано» - виставляється, якщо здобувач виявив серйозні прогалини в знаннях основного матеріалу, зробив принципові помилки, не зміг розв'язати типові задачі, провести розрахунки тощо.</p>
Інформаційне забезпечення	<p>Основна література: до 5 найменувань</p> <p>Додаткова література: до 5 найменувань</p> <p>Посилання на авторські конспекти лекцій, методичні рекомендації, які пройшли процедуру затвердження на ВР ДДМА, а також наукові статті, дисертації, тощо.</p> <p>Посилання на розроблений електронний курс (сторінка кафедри, Moodle й ін.)</p>

Розробник:
_____/_____/_____
«___» _____ 202_ р.

Гарант освітньої програми:
_____/_____/_____
«___» _____ 202_ р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри

Протокол №__ від _____ 202_ р.
Завідувач кафедри
_____/_____/_____

Затверджую:
Декан факультету
_____/_____/_____
«___» _____ 202_ р.